

Domoljub

V Ljubljani 26. julja 1944

57 - Štev. 30

Poletje

Komunist — izdajalec naroda

Na tem mestu je bilo že povedano, kako komunizem sovraži in preganja ravno krščanstvo, ker ne trpi nobenega drugega nauka kakor svoj nauk, da je telesnost vse, duhovnega pa ni. Krščanstvo uči med drugim tudi pravo ljubezen do svojega naroda. Svete so človekove pravice, ki izvirajo iz krvi in narodnega občestva. Krščanstvo teh pravic ne opira zgolj na naravne temelje, temveč jim daje tudi posvečene temelje. Četrta božja zapoved ne vелеva zgolj ljubiti svoje starše, marveč tudi njih dom in njihovo izročilo. Zato v svoji vesti greši, kdor bi se dvignil zoper svoj narod, mu škodoval ali ga celo izdajal.

Komunistu pa je edina sveta reč na svetu komunistična organizacija, ki je za njo pripravljen načelno in v resnici izdati svoje starše in svoj narod. Saj smo brali letos in lani že tolikanj pretresljivih zgledov, kako so komunisti bili pripravljeni pobiti svoje starše, če niso z njimi trobili v en rog. Komunistu je sleherni narod na svetu le tuje telo, ki ga je treba najprej razbiti ter po njegovih razvalinah priti do zaželjenega komunističnega cilja. Dokler je narod zaveden, se pokorava narodni oblasti, svojim voditeljem in dela za skupne narodne koristi, toliko časa nad njim ne more zavladati temna sila komunizma. Zato komunizem mora uničevati sleherno narodno misel, da spravi na kolena še tako zaveden narod.

Kako stori to? Ljudi začne najprej pridobivati za diktaturo proletariata ter jim s tem obeta nebena na zemlji. Marsikdo, zlasti če v kuščanskih resncah ni dobro podkovan, mu verjame. Nato začne podžigati nezadovoljnost z oblastmi, kar je zlasti lahko tam, kjer oblasti ne delajo dobro. Nato začne smešiti narodne voditelje, ki so komunizmu tolikanj bolj nevarni, kolikor plemenitejši in boljši so. Zatem začne omalovaževati vse, kar je starega, vsa narodna izročila, šege, navade, vse, kar so prejšnji rodovi velikega ustvarili. Tako je človek počasi pripravljen na upor. Zdaj začne delati atentate ter uničuje vse, ki bi se hoteli komunizmu po robu postaviti. Ko so potem uničili domačo oblast, se brž podvržejo mednarodnemu komunizmu, ki pa ga vodijo kajpak mednarodni Judje. Tako narod, če ni dosti pazljiv, kar čez noč zaide pod oblast mednarodnih in tujih komunističnih zločincev. Resnično, ni mogoče drugače, kakor da je komunist izdajalec svojega naroda, brž ko se mu ponudi ugodna prilika.

Komunizem je res šola za narodne izdajalce. Ko komunist pripravlja v svojem narodu pot socialni revoluciji, mora najprej pripraviti pot narodni izdaji in bratomorni domači vojski. Slovenski komunist je delal natanko po teh receptih. Slovenski je bil le v toliko, da je delal revolucijo med Slovenci, medtem ko so mu italijanski komunisti stali ob strani ter mu pomagali, kakor mu pomagajo še danes.

Domači jezik, slovenska narodnost — vse to, kar je ljudem istega jezika sveto in drago, je komunistu zgolj sredstvo za dosego namena. To se je pri nas tako jasno pokazalo takoj spočetka, ko je nastopila »Osvobodilna fronta slovenskega naroda«.

Zdaj je za večne čase izpričano dejstvo: Izdajstvo svojega naroda je edina pot, ki komuniste vodi do njihovih ciljev.

Führer govori in veleva

Dne 21. t. m. je izšlo v Berlinu naslednje uradno sporočilo:

DNB, 20. julija. Na Führerja je bil izvršen danes atentat z razstrelivom.

Pri tem so bili iz njegove okolice težko ranjeni: generalni poročnik Schmudt, polkovnik Brandt in sodelavec Berger.

Lažje poškodovani so bili: generalni polkovnik Jodi, generali: Korten, Böhle, Bodenschatz, Heusinger, Scherff in admiral Voss in von Puttkamer, kapetan bojnega broda Assman in podpolkovnik Borgmann.

Führer ni dobil drugih poškodb, razen lahkih opeklin in udarcev.

Takoj nato je začel zopet z delom ter sprejel, kakor je bilo predvideno, Duceja k daljšemu razgovoru.

Kratko po atentatu je prispel k Führerju Reichsmarschall.

Führerjev govor po napadu

Še isto noč, dne 21. julija ob eni ponoči, je Hitler po nemškem radiju spregovoril odločne besede, kjer je najprej naznanil nemškemu narodu veselo sporočilo, da je živ ter da vsem Nemcem natanko oznani, kako se je zgodil ta zločin, ki mu ni enakega v zgodovini nemškega naroda. Iz tega Führerjevega sporočila je svet izvedel, da je zločin skovala mala skupinica brezvestnih in neumenih častnikov, da bi odstranili Führerja ter hkrati iztrebili štab nemškega vojnega vodstva.

Nato pa Führer nadaljuje:

Bomba, ki jo je položil polkovnik grof von Stauffenberg, je eksplodirala 2 metra od mene na desni strani. Težko je poškodovala vrsto mojih dragih sodelavcev, eden je umrl. Jaz sam sem popolnoma nepoškodovan, dobil sem le par malih prask in opeklin. Smatram to kot potrditev naloga Previdnosti, da nadalje zasledujem svoj življenjski cilj, kakor sem to doleget storil. Kajti pred vsem narodom smem slovesno priznati, da sem imel od onega dne, ko sem prišel v Wilhelmstrasse, samo eno edino misel, da po najboljši volji in vesti izpolnjujem svojo nalogo in da sem, ko mi je postalo jasno, da je vojna nezogibna in da se ne da več odložiti, poznal prav za prav samo skrb in delo in da sem v brezštevilnih dnevih in preletih nočeh živel le za svoj narod.

V uri, ko se nahajajo nemške armade v najtežjem boju, se je slično kot v Italiji, našla sedaj tudi v Nemčiji neka povsem majhna skupina, ki jo mislija, da lahko kot v letu 1918 izvede sunek z bodalom v hrbet. Vendar so se to pot težko razočarali.

Trditve teh uzurpatorjev, da ne živim več, se je izkazala v tem trenutku, ko govorim vam, dragi sonarodnjaki, za lažnivo. Krog teh uzurpatorjev je zelo majhen. Nima ničesar skupnega z nemško oboroženo silo, predvsem pa ne z nemško vojsko. Je to povsem majhna klika zločinskih elementov, ki bo sedaj neusmiljeno iztrebljena.

Zato sedaj ukazujem:

1. Noben civilni urad ne sme poslušati povelj od uradnega mesta, ki bi bilo poslušno tem uzurpatorjem.

2. Nobeno vojaško poveljstvo, noben vodja čete, noben vojak ne sme ubogati povelj teh uzurpatorjev, nasprotno vsak je dolžan, da vsakega poredovalca ali onega, ki bi sam dal takšno povelje, takoj aretirati ali v slučaju odpora nemudoma uničiti.

Da bi končno veljavno napravil red, sem imenoval za poveljnika domovinske vojske državnega ministra Himmlerja. V generalni štab sem poklical generalnega polkovnika Gudriana, da bi nadomestil obolevlega šefa generalnega štaba ter imenoval za njegovega pomočnika nekega drugega vojskovodjo, ki se je odlično izkazal na vzbudnem bojišču.

Na vseh ostalih službenih mestih v Nemčiji se ne izpremeni nič. Prepričan sem, da bomo z odstopom te povsem majhne izdajalske in zarotniške klike končno tudi v domovini ustvarili zdušje, ki ga rabijo borec na bojišču, kajti nemogoče je, da bi stotisoči in milijoni poštenih mož žrtvovali vse, medtem ko bi doma neka povsem majhna klika častihlepnih, usmiljena vrednih kreator skušala nadaljevati s takšnim zadržanjem. Tokrat bomo z njimi tako obracunali, kakor smo to kot narodni socialisti vajeni.

Prepričan sem, da bo vsak pošten častnik, vsak hraber vojak to v tej uri razumel.

Kakšna usoda bi doletela Nemčijo, če bi ta napad uspel, to si lahko malokdo predstavlja. Jaz sam se ne zahvaljujem Previdnosti in mojemu Stvarniku, da me je obdržal — moje življenje je le skrb in je le delo za moj narod — temveč jaz se mu zahvaljujem le zato, da mi je dal možnost, da smem še nadalje nositi to skrb in nadaljevati s svojim delom tako dobro, kot lahko to zagovarjam pred svojo vestjo.

Dolžnost vsakega Nemca je, vseeno kjer koli se nahaja, da se brezobzirno zoperstavi tem elementom, da jih ali takoj aretirajo ali če se upirajo, brez nadaljnega uniči. Dal sem že tozadevna povelja vsem četam. Ta povelja bodo slepo izvršena, odgovarjajoče poslušnosti, ki jo pozna nemška vojska.

Posebno vas, moji stari soborci, še enkrat s veseljem pozdravljam, ker mi je bilo zopet naklonjeno, da sem ušel usodi, ki za mene samega ne bi predstavljala nič groznega, pač pa bi prinesla grozo nemškemu narodu.

V tem vidim namig Previdnosti, da moram nadaljevati s svojim delom in ga bom zaradi tega tudi nadaljeval.

Strogi ukrepi zoper zarotnike

Še isto noč je državni reichsmarschal Göring naslovil na letalstvo oklice, kjer najostreje obojajo poskušeni zločin na Führerjevo osebo ter ukazuje, da morajo v Nemčiji vsi letalci biti pokorni generalnemu polkovniku Stumpfu, ki je vrhovni poveljnik letalstva. Letalci se morajo zdaj ravnati le po njegovih ali Göringovih ukazih. V vsem pa morajo poslej poslušati Reichsführerja Himmlerja. Kdor bi zločince kakor koli prikrival, bo ustreljen. Ista kazen bo zadela vse častnike, ki so se kakor koli udeležili tega zločina.

Istčasno je tudi poveljnik nemške mornarice veliki admiral Dönitz izdal podoben oklice vojni mornarici, kjer vse mornarje pozivlje k poslušnosti sebi ter jim veleva, naj z vso ostroostjo zatro delo izdajalcev.

Kakor poročajo iz Berlina, so v šestih urah po izvršenem atentatu oblasti imele v rokah že vse zarotnike, izmed katerih so se nekateri pred aretacijo sami ustrelili, drugi pa bodo sojeni.

Veliko veselje, da je Führer rešen

V vsej Nemčiji vlada veliko veselje, da je Führer ušel zločinskih nakani. Nemško prebivalstvo vidi v tem delo Previdnosti, ki hoče nemškemu narodu ohraniti tega velikega moža, da ga vodi do zmagovitega konca.

Od vseh strani Evrope prihajajo brzoglavne čestitke, ki v imenu svojih narodov čestitajo Führerju in nemškemu narodu, da se zle nakane niso posrežile.

Ko poročamo o tem pretresljivem dogodku, moramo najprej izreči tudi mi svoje veselje, da

se je ponesrečila nakana, ki bi utegnila za ves kulturni svet postati usodna. Najprej moramo obsojiti zločin sam. Umor — ostane umor. Tak način političnega boja zavračamo in obsojamo iz najglobljeja prepričanja.

Se mnogo bolj pa obsojamo ta poskušeni umor zato, ker bi bil, ko bi se bil posrečil, zanesel v najbolj odločilnem trenutku sedanje vojske ne le med nemški narod, temveč med ljudstva vse Srednje Evrope in Evrope sploh, nepopisno zmedo ter celo pravo katastrofo. Zato opravičeno navajamo Führerjeve besede, ki je dejal, da je Previdnosti varovala tega moža, da bo mogel do konca izvršiti svojo veliko zastavljeno si nalogo, ki je naloga nemškega naroda.

Mi Slovenci smo kot majhen narod tudi pohlicani, da po zamisli velikega Führerja Hitlerja v novi Evropi zavzamemo svoje ustrezno mesto. Zato smo tudi mi prepričani, da Previdnost vsa zla dejanja brezvestnih sovražnikov kulturne Evrope tako uravnava, da naposled vendarle služijo tistemu velikemu namenu, ki se zanj bori Velika Nemčija pod Führerjevim vodstvom: ustvariti duhovno in kulturno ter gospodarsko mirno sožitje vseh pridnih in delavnih evropskih narodov. In tako danes vsak Slovenec veselo gre s sprejema na znanje poročilo, da se je nemoralni čin peščice zarotnikov ponesrečil, s čemer je preprečeno veliko gorje vsej Evropi.

Vojni dogodki preteklega tedna

Sovražnik v Normandiji brez uspeha napada

Nemško uradno poročilo 17. t. m. naglašuje, da so angleške divizije južnozahodno od mesta Caen spet začele napadati, da so sploščka ponekod vdrlje v nemške postojanke, nato pa so bile s protinapadi vržene nazaj. Pri St. Loju in zahodno od reke Vire pa Amerikanci niso ponovili napadov, ker so prejšnjega dne imeli tam prevelike izgube.

Dne 18. julija naznanja poročilo, da se je bitka v Normandiji razvila v velikansko bitko od Caena do St. Loja. Pri Caenu so Angleži bili spet vrženi iz vdornih mest, pri St. Loju pa, kjer je sovražnik imel največje izgube, so bile nemške čete potisnjene na severni rob mesta.

Uradno poročajo dne 19. t. m., da je sovražnik vzhodno od reke Orne začel velikanski napad, v katerem se mu je šele z velikanskimi žrtvami posrečilo vdreti v nemške postojanke, kjer pa so ga Nemci ustavili. Južno od Caena so spodleteli vsi angleški napadi, medtem ko je sovražnik vdrl v mesto St. Lo, kjer so po mestu buči cestni boji.

Uradno poročilo dne 20. t. m. se glasi, da je sovražnik svoje napade vzhodno in južno vzhodno od Caena nadaljeval, ne da bil mogel predreti. Po hudih bojih so nemške čete sovražniku prepuštile razvaline mesta St. Lo. Ko pa so Amerikanci hoteli iz St. Loja prodirati naprej proti jugu in proti severozahodu, so bili krvavo odbiti.

Dne 21. t. m. naglašuje nemško uradno vojno poročilo, da je sovražnik južnozahodno in južno od Caena nadaljeval svoje močne napade, ne da bi bil mogel doseči kaj večjih uspehov. Tudi severnozahodno od St. Loja so nemške čete razbile vse sovražne poskuse. Samo dne 18. in 19. julija je bilo v Normandiji razbitih 200 sovražnih tankov.

Tudi v Italiji sovražnik ne dosega povelj

Dne 17. t. m. omenja nemško uradno poročilo, da je bilo težišče bojev severnozahodno od Voltere in pri Arezzu kakor tudi na obeh straneh reke Tevere. Povsod so bili sovražni

Komuniste trebijo od Gorjancev do Rakeka

Veliki domobranski uspehi zadnjih tednov

Zadnja dva tedna sta bila za komuniste posebno črna in pogubna. Nikjer niso prišli do sase, da bi začeli s kakšnim napadalnim poskusom, ampak je vse njihovo vojskovanje bilo — beg. Domobranci se je ponovno posrečilo, da so rdeče razbojnikove popolno nepričakovano napadli. Le tako si moremo razlagati, da domobranci zadnji čas sploh nimajo izgub. Še celo ranjenci se navadno zdravijo kar v četli, ker so poškodbe premlajne, da bi jih zdravili v bolnišnici. Na drugi strani pa doživljajo komunisti pri vsakem takem nenadnem napadu visoke krvave izgube, saj se često dogodi, da jih naši fantje zgrabijo takrat, ko so tolovaji po napornem begu trdno zaspali in je celo straža premagal spanec.

Pa še nekaj je vzrok domobranskih uspehov. Domobranci poveljniki se ne skrivajo, ampak se z brzostrelko v rokah poženo na sovražnika, če je ploha krogel še tako gosta. Kako bi takim poveljnikom ne sledili naši pogumni fantje! Pri komunistih je stvar drugačna. Poltikomisar pri »štabu« vseh razbojnikov raznih narodnosti, ki divjajo pod rdečo zastavo po slovenski zemlji, Kraiger je dal vsem poglavarjem komunističnih tolpa nalog, naj čuvajo svojo kožo, naj ostanejo zadaj in naj pazijo le na to, da bo moštvo napadalo. Poltikomisar dobro ve, kaj bi bilo, ko bi šli komandanti »korpov« in brigad naprej v boj. Le rdečki bi jim sledili, drugi bi se pa kar takoj spustili v beg, saj končno tako vedno pride od tega!

Poglejmo najprej, kako se je godilo tolovajem okrog Novega mesta.

Komunistični porazi na Dolenskem

O bojih na Dvoru pri Žužemberku smo že poročali. Novomeški domobranski dnevnik »Za blagor očetinjavec« je poročal o tem boju še nekaj razveseljivih stvari, s katerimi naj bo dopolnjeno poročilo v zadnjem »Domoljubcu«. Uničen je bil skoraj ves 8. bataljon, korpusa in štab novomeškega področja! Padla je cela vrsta znanih komunističnih nasilnikov, tako strah dvorske okolice komunistični šupan Kovač in njegov vredni »tovarišč« Podgozda Ulčar.

Nadalje so bile izgube komunistov dvakrat višje kakor je bilo prvotno poročano, tako da so rdečki izgubili kar tri stotnje! Plen je bil veli-

kanski; za tovorni avtomobil usnja ter toliko živeža in streliva, da so ga odpeljali vse skupaj na 20 vozeh!

Ne dosti manjši plen je zajel novomeški udarni bataljon, ki je v ponedeljek 17. julija iz St. Vida udaril pri Selam na Šumberku. Ta je kar vnaprej peljal s seboj 14 voz, ker je bil prepričan, da plen ne uide. Po prvem šopopadu s komunisti, so ti pobrali žila in kopita ter pustili toliko blaga, da so si morali novomeški junaki izposoditi še 6 voz. Z 20 težko natovorjenimi vozmi so se nato zadovoljni vračali iz uspešnega boja. Plen je bil enake vrste kot zadnjič. Domobranci so tukaj presenetili komuniste tik pred obedom. Komunisti so morali pustiti celega vola in lačni pobegniti.

Poleg teh večjih spopadov pa ne manjka prask v okolici vseh domobranskih posadk. In tudi te zadajajo rdečim težke izgube. Kostaevski fantje kaj radi pogledajo v Gorjance in ob vsakem pohodu pade po nekaj komunistov, ostali pa jo ucvro prav tja na Hrvaško do Novih Sel. Šentjernejski so tudi pravi junaki. V soboto 15. julija so na primer v majhni oglednici prodrli prav do Zajčjega vrha in Doža. Udarili so na II. bataljon Ljubljanske brigade, ki je v boju izgubil 13 komunistov in eno komunistično vlačugo. Ko so »bataljonec« pognali v beg, so se domobranci vsi oprtni z uplenjenim avtomatičnim orožjem, vračali domov. Tri uplenjene mule so jim nesle uplenjene pisarniške in sanitetne potrebščine. Bataljonsko komoro so morali Šentjernejski uničiti, ker je niso mogli odnesti s seboj. Čeprav so bili rdeči v boju divje streljali, niso dobili naši nobene rane. Za svojo hrabrost in spretnost so dobili od podpolkovnika Dežmana posebno pismo zahvalo, v kateri je bilo imenovanj vseh 22 Šentjernejskih, ki so se udeležili patrolje.

Tudi pri Trkišću so jo začetek tega meseca komunisti hudo skupili. Vsaj pet jih je obležalo, ko so se srečali z domobranci. Še večji poraz pa so doživeli tolovaji v Toplicah.

V Novo mesto so prišle tudi vesele novice, da so imeli komunisti pri bojih v Beli Krajini hude izgube. Njihova »republika« je bila napadena od hrvatski strani. Pri Soščah so pokopali komunisti 150 mož, ki niso doživeli prevoza v bolnišnico.

in Dvino. Ob Njemenu so Nemci razbili vse sovražne prebijalne poskuse. Južno od Opočke je sovražnik po hudih bojih dosegel nekaj ozemlja.

Nemško vojno poročilo dne 19. t. m. omenja hude boje ob Bugu, kjer so nemške divizije s protinapadi razbile vse sovražne prebijalne poskuse. Sovražnika, ki je prodril čez reko Njemen, so Nemci vrgli nazaj na ono stran reke. Tudi drugod so bili odbiti vsi sovražni poskusi.

Kakor naglašala nemške uradno poročilo dne 19. t. m., je sovražnik ob Bugu začel siliti proti Lvovu. V teku so siloviti boji. Oč 14. julija je bilo samo na tem odseku uničenih 431 sovražnik tankov. Sovražne čete so bile razbite tudi pri Grodnem in južno od Dvine.

Dne 20. t. m. pravi nemško uradno poročilo, da so nemške čete vzhodno od Lvova v hudih obrambnih bojih s sovražnikom. Sovražnik, ki je silil proti zabodu od Kovela, je bil ob Bugu ustavljen. Hudi boji so tudi severno od Bresta-Litovskega. Pri Grodnem so nemške čete vrgle čez reko Njemen nazaj vse sovražne čete, ki so bile prišle na to stran reke. Severno od Vilne in med Dvino ter Ostrovim so bili zavezani nekateri vdori. Tukaj je sovražnik v 7 dneh izgubil 215 tankov.

Dne 21. julija se glasi poročilo, da pri Lvovu in ob Bugu boji še z vso silo divjajo. Tukaj je ena sama nemška divizija zadnje dni uničila 101 sovražni tank. Severno od Bresta je bil sovražnik vržen nazaj s protinapadom. Več sovražnih napadalnih osti je bilo tukaj zajetih in uničenih. Zahodno od Bjalistoka je sovražnik vdrl v nemške položaje, kjer so zdaj hudi boji. Severnozahodno od Grodna je bil sovražnik s protinapadom vržen nazaj.

Kočevski domobranci na delu

Posadka Kočevja že dolgo ne najde v vsej okolici nobenega sledu o rdečih tolovajih, a si vendar ne da pokoja. Komunisti v Starem logu so že ponovno doživeli neljub obisk. Stari Log je bil namreč dolgo nekakšno postajališče za komuniste, kadar so se umikali iz Suhe Krajine v Belo Krajino. Tudi telefonske zveze so si speljali čez Stari Log. Sedaj je vsega tega konec. Komunisti niso nikdar več varni, njihova oskrbovališča in druge naprave pa so uničene.

Tudi v Raihenau so vdrl domobranci in zaplenili veliko komunistično skladišče. Zlasti so zaplenili precej min za minomete. Odpeljali so jih na 18 težko obloženih vozeh.

Domobranci iz Velikih Lašč ne poznajo šale

Odkar so se v Velikih Laščah odigrali boji, v katerih je padel poročnik Danilo Capuder, se je marškal spreminilo. Komunisti se kraju sploh ne upajo več približati, medtem ko hodijo domobranci vedno na pohode v bližino in daljino okolice. Dne 5. julija je obležalo v nekem spopadu s 300 komunisti pri Hočevju 12 tolovajev, med njimi en zdravnik. Naši so imeli le 4 ranjene. 9. t. m. so vdrl domobranci skozi Zagorico prav do Korinja in s tem razbili bajko, da so to nedostopna komunistična tla.

Dne 13. julija so šli domobranci spet v Hočevje in se vrnili težko oprtni z uplenjenim avtomatskim orožjem. Predalo se jim je tudi več prisilnih mobilizirancev.

Tudi ribniška posadka ne lenuhari. Začetek tega meseca so bili pokreti v Struško dolino in pa čez Zvirče v Ambrus. Posebno so bili prizadeti komunisti s tem, da so bili razgnani njihovi tečajji, v katerih so upali usposobiti nove moči, da bi z njimi zamašili vrzeli v vrstah politkomisarjev in komendantov.

Gorenjci v boju s komunisti

Komunisti so na Gorenjskem s strahovanjem in pritiskom razvijali svojo propagando, dokler niso ljudje spoznali te zločinske družbe po njenih delih. Vzporedno z umori poštenih gorenjskih mož in s požigi javnih zgradb, zlasti šol, se je začelo tudi na Gorenjskem močno protikomunistično gibanje.

Pogumni Šentjoški fantje so dali vzgled, kako se je mogoče rešiti zločincev, tudi gorenjskim fantom. Tako se je ustanovila posadka na Crnem vrhu, nato v Skofji Loki, Lužah, Kamniku, Vodičah, Šenturju, Predesljah, Zabnici, Cerkljah in drugje.

Kakšna kri se pretaka po teh gorenjskih domobranci, nam kaže tale primer. Komunisti so iz vasi Lahovče odpeljali dve ženi domobrancev. Štirje člani cerkljanske posadke so jih zasledovali. Dohiteli so jih v Tunjcah, a v vasi je bilo 100 komunistov. Naši fantje so podrli stražarje — in čudo, drugi komunisti so jo popihali. Ženski sta bili osvobojeni. Štirje domobranci so zaplenili 25 tolovajskih nahrbtnikov!

Čiščenje na Notranjskem

Odkar je za terence slabi časi. Doslej so bili v majhnih skupinah, ki so si uredile po okoliških hribih kar udobna stanovanja, popolnoma varni. Odtod so mogli oskrbovati večje tolovaške tolpe z napanim blagom. Sedaj so ti časi minili. 11. julija je krenil vod domobrancev proti Kremenici. Na Hribarjevem so zalotili komuniste, ko so si ravno pripravljali kosilo. Dva terence ne bosta nič več opravljala svojega umazanega posla, en terence in njegova ljubica pa sta bila na begu obstreljena.

Pri Sv. Trojici so imeli komunisti zbranega precej moštva in dobro utrjene položaje. Kaže, da so se pripravljali na boj z večjimi domobranskimi enotami. Domobranskemu vođu pa se je posrečilo, da je neopažen prišel do komunističnih utrd in jih zavzel, preden so se mogli komunisti postaviti v bran. S komunistično stražo so naši fantje tako hitro opravili, da ni mogla niti komande obvestiti. Tako se je zgodilo, da so se Blok pripeljali na Sv. Trojico takoj, ko so jo zavzeli domobranci, trije člani VOS-a. Eden je bil ubit, dva pa sta ranjena ušla v gozd. Domobranci so komunistične utrdbe, ki so bile nekatero tako moč-

napadi odbiti, pač pa so nemške čete po sredi-
tih bojih zapustile razvaline mesta Arezzo.

Nemško uradno poročilo dne 18. t. m. pripoveduje, da je bitka na dosedanjih žariščih popolno narastla. Južnozahodno od Livorna, severno od Voltere, na obeh straneh Arezza in južno od Ancone je sovražnik močno napadal, pa dosegel le majhne uspehe.

Dne 19. t. m. je uradno poročano, da je sovražnik nadaljeval svoje velikanske napade ob Ligurske obale mimo Arezza do Jadranske obale. Medtem ko je sovražnik južno od Livorna bil odbit, so nemške čete prekoračile na vzhodu reko Arno ter se ustale na severnem bregu te reke. Južnozahodno od Ancone je sovražnik za krvavo ceno dosegel globlji vdor. Docela razdejano anconsko luko so nemške čete izpraznile ter zavzele položaje severno za reko Eseno.

Dne 20. t. m. je uradno razglašeno, da je zjutraj sovražnik vdrl v razdejane luške naprave v južnem delu mesta Livorno, nakar so se zvečer po hudih bojih nemške čete odmaknile proti severu iz mesta. Zahodno od Ancone je sovražnik z manjšimi silami prešel na severni breg reke Esino, drugod pa so vsi sovražni napadi bili odbiti.

Nemško vojno poročilo dne 21. t. m. govori le o večjih bojih ob Jadranski obali, kjer je sovražnik dosegel nekaj skromnih uspehov, drugod pa njegovih napadi nikjer niso imeli nobenega uspeha.

Vsi sovjetski predorni poskusi odbiti

Dne 17. t. m. se glasi nemško uradno poročilo, da bitka ob ukrajinskem teku reke Bug silno narasča. Nemške čete so ustavile množice sovražnih čet, ki so prodirale proti Tar-nopolu na Lucku. Hudi boji so med Pripjetom

Začnimo znova skupno pobožnost devetih prvih petkov in petih prvih sobot

Božje usmiljenje, ki naj naredi konec nepopisnemu trpljenju sedanosti, moremo upravičeno pričakovati le, če po vseh svojih močeh božji pravičnosti za grehe in žalitve zadoščujemo, in to po presvetem Srcu Jezusovem in brezmadežnem Srcu Marijinem.

Papež Pij XII. je dne 11. junija letos vernikom, ki so se zbrali pred čudodelno podobo Naše ljube Gospe božje ljubezni, da se ji za rešitev iz vojnih nevarnosti zahvalijo, med drugim dejal: »Kdor bi hotel od brezmadežne Device Marije sprostiti konec šib brez resnega sklepa krščanske prenovitve zasebnega in javnega življenja, bi zahteval od Boga nekaznivost za krivde in pravico, da si uredi lastno življenje ne po božjih zapovedih, ampak po razbrzdanih strasteh. Takšna prošnja bi bila pravo nasprotje krščanski molitvi, bi bila žalitev božja, izzivanje njegove pravične jeze in dokaz zakrknjenosti v grehu.«

Da pomagamo rešiti svoj narod iz vseh pretehtih nevarnosti, predvsem iz nevarnosti brezboštva, moramo v smislu obljub, ki smo jih napravili ob priliki spokornih procesj, zadoščevati za grehe vsega naroda, posebno za vso razuzdanost in za zle navade v vedenju in obliki, za versko brezbriznost in čezmerno hlastanje po vsakovrstnem uživanju, za nespoštovanje Gospodovih pravic zlasti na Njemu posvečene dneve, za krivične obogatitve na škodo revežev, za grehe materializma v vsaki obliki.

Združeni in skupni volji zadoščevati in svoje življenje poboljšati v duhu posvetitve presve-

temu Srcu Jezusovemu in brezmadežnemu Srcu Marijinemu, bomo sebi in vsemu narodu očistili vest, obnovili spoznanje za vrednote duha, da se podamo vsi na varno pot społnjevanja božjih zapovedi, v čemer je zagotovilo sreče za sedanjost in bodočnost.

Skupno pobožnost prvih petkov bomo začeli letos meseca avgusta in jo končali s prvim petkom aprila prihodnjega leta 1945. Obenem pa bomo meseca avgusta začeli vrsto petih prvih sobot in jo končali prvo soboto meseca decembra. Z novim letom pa bomo začeli takoj drugo vrsto prvih sobot in jo bomo končali v maju prihodnjega leta 1945.

S to pobožnostjo, upam, se bomo duhovno pripravili za darove božje usmiljenja, ki jih hočemo v ponižnem zadoščevanju sprostiti zase in za ves narod v neomajnem zaupanju v moč skupne molitve, saj verujemo v Jezusovo besedo: »Ako se na zemlji dva izmed vas zedinita v kateri koli prošnji, jima bo vse storil moj Oče, ki je v nebesih« (Mt 18, 19).

Presveto Srce Jezusovo in brezmadežno Srce Marijino sta rešilni znamenji za nas in za naš narod in ves svet. Pod to znamenje smo se postavili, njima so se naše družine posvetile — pri njiju vztrajamo in ne bomo osramočeni.

V Ljubljani dne 18. julija 1944.

† Gregorij Rožman,
škof ljubljanski.

NOVI GROBOVI

V Celovcu je umrl grovec Feliks Pogačnik. — Na Ajševcih na Goriškem je zaspal v Gospodu zlatomašnik, bivši solkanski župnik in dekan gospod Jakob Rejec. — V Kočevju je izdihnil domobranec Milan Kužnik. — V novomeški bolnišnici je zapustila solzno dolino soproga preglednika finančne kontrole 38 letna Uršič Antonija. Na bojišču je padel rojak France Andrejič p. d. Andrej, posestnik iz Mač na Koroškem. — V Ljubljani so umrli: gostilničarka Ivanka Možina, Danica Dobrsek, redovnik fr. Amat Gabere, miz. mojster Jože Zadnik, učence Ladko Zorut, uršulinka 56 letna m. Dominika Grajar, Nada Velepič roj. Šircelj, Ivanka Hočevar, režiser drž. gl. Jože Kovič, Milica Fasan, Zora Smole roj. Lazar, Zofija Pirc roj. Flinz, 83 letna Frančiška Furlan in soproga nadgeometra v p. Frančiška Vydra roj. Kopač. — Naj počivajo v miru! Preostale tolaži Bog!

d Srebrno poroko sta obhajala v Novi vasi pri Celju bivši kovinar Storman in njegova žena Teresija. Pet njenih sinov je na frontah. Eden je že na vzvodu junaško padel.

d Čudna riba v Dravinji. V bližini Ptujске gore je imel ribič Ivan Slugovič koncem junija posebno srečo. Nekega dne, ko je močno deževalo in je Dravinja narastla, da bi bilo skoro potrebno za prevoz Jalenovih drevakov, je Slugovič v ribarsko mrežo zajel 4 kg težko ribo. Bila je podobna ščuki, a na glavi je imela dve trdi koščeni rogovi. Plavut je imela razdeljen na dva dela. Košič ni imela skoro nobenih, le hrbtenica je bila močnejša. Meso je bilo slastno in zelo mastno.

d Čestitamo! Diplomiran je bil iz umetnostne zgodovine na modroslovnici fakulteti v Ljubljani gospod Janez Veider, spiritual v uršulinskem samostanu v Ljubljani.

d 7580 hiš je sedaj v Ljubljani, med njimi mnogo prekrasnih, sodobnih stavb. Največ nizkih »staroveških« hiš je v šentpetrski fari.

d Prvi narodnosocialistični župan v Ptuj je bil v soboto 8. julija slovesno umeščen po Gausleiterju dr. Überreiterju. Novi župan je Jože Vresnik.

d Primorske in goriške nezgode. Z drevesa je padel na tla 24 letni kmetovalec Miroslav Tavčar iz Dutovelj in obelzel s številnimi poškodbami. — Pri padcu s poljskega voza si je zlomil obe nogi 61 letni kmetovalec Karol Cotič iz Komna. — Z zida je padla in si zlomila desno nogo 8 letna Adrijana Močnik iz Deskel v Soški dolini. — Desnico si je zlomil pri padcu s česnje osemletni Rudolf Bavčar iz Lokavca. — Izstrelek je prizadel poškodbe 63 letni kmetič Mariji Kustrenovi iz Tolmina in 33 letnemu Karlu Torkarju iz Oblok pri Grahovem.

d Nesreča ne počiva. V Ljubljani: tramvaj je do smrti povozil 73 letno Ivano Hribarjevo iz Pšate, srtna kap je zadela Josipino Ogorelčovo, pri padcu se je poškodovala zasebnica Fanika Kodrečeva, desno nogo si je zlomila zasebnica Vlasta Tominkšova. — S kolesa je padla 29 letna delavčeva žena Marija Nograškova in se potolkla po glavi in rokah. — Pri padcu s kolesa je dobil hude notranje poškodbe 29 letni električar Jožef Jančar. — Pri padcu s kolesa si je zlomil desnico 14 letni Ivan Selan iz Zg. Kašja. — Pri padcu si je zlomila levico 85 letna posestnica Marija Japljeva z Vrhnika. — S čelne je padla in si zlomila levico 10 letna Zoška Jerinova iz Preserja. — Pri padcu z odra si je zlomil desnico 19 letni zidarstki pomočnik Jože Marinič iz Ljubljane. — Kap je zadela 54 letno železničarjevo ženo Josipino Maršovo. — Pes je hudo ugriznil v desno nogo 45 letno zasebnico Ano Gamsovo. — Pri padcu si je zlomil v Ponovi vasi levo nogo 7 letni posestnikov sin France Virant. — Voznik je povozil v Snebterju pri D. M. v Polju 7 letnega Marjana Lobodo.

d Važno za internirance. Finančni oddelek šefa pokrajinske uprave razglasila. Oni bivši interniranci italijanskih koncentracijskih taborišč, ali njih svojci, ki so pri finančnem oddelku šefa pokrajinske uprave ali pri ravnatelstvu računovodstva prijavili terjatve iz nevršenih taboriščnih bonov, iz nevdignjenih dobroimetij pri taboriščnih ali kazničnih upravah ter iz neizplačanih denarnih pošiljk, naj se zaradi izplačila zgledajo čimprej osebno med uradnimi urami pri finančnem oddelku šefa pokrajinske uprave v Gregorjevi ulici št. 29, II. nadstr., šolska soba II. D. V uvaževanju vrednih primerih so dopustna tudi povabljenja. Ta razglas ne zadeva drugih morebiti prijavljenih zahtevkov internirancev ali njih svojcev za izgubljena oblačila in vrednote, za nedostavljene pakete, za odvzet denar, za shranjen denar pri taboriščnih ali kazničnih upravah, za katerega niso bili izdani boni ali ustrezna potrdila in podobno.

d Služba božja za Slovence. Sv. maša s slovensko pridigo in slovenskim petjem je bila zdaj vsako nedeljo v stolnici in na Travniku. Sedaj smo pa zvedeli, da je vsako nedeljo in zapovedan praznik ob desetih slovenska služba božja s pridigo tudi v podružni cerkvi sv. Ivana.

d Ljubljanska radijska oddajna postaja je priredila pred kratkim uspel koncert v prostorni dvorani veščke papirnice za delavstvo tega obrata.

d Nova maša kapucinskega o. Metoda je bila pri kapucinih v Gorici dne 18. julija.

d O zdravi prehrani na kmetih bodo začeli govoriti posebni predavatelji v nemških mestih in vaseh. Posebno pri kruhu se še danes mnogo greši. Nekateri žive v veri, da je bel kruh boljše od kruha iz enotno krušne in ržene moka.

d Zenske v Ormožu so nabrale večje količine češnje za ranjence. Nekaj češnje so tudi vkuhale, tako da bodo ranjenci z vkuhanimi češnjami lahko postreženi tudi potem, ko ne bo več svežega sadja.

d Najvišnje depustne cene za kosilo v gostinskih obratih v goriški in furlanski pokrajini so določene po kategorijah 15 do 32 lir, v triški, istrski in reški pokrajini pa 18 do 37 lir.

d Vsi trgovci bodo prodajali poštno vrednotnice. Po odreditvi nemškega poštne ministarstva bodo odslej prodajali znamke in druge poštno vrednotnice ne le na poštinih uradih, ampak tudi pri trgovcih. To velja za enkrat le za Gorenjsko.

d Štirideset let še delujo v slovenski črni umetnosti Josip Cemažar, lastnik uglednega litografskega podjetja v Ljubljani. Pridobil si je za sluge tudi kot učitelj naravača na ljubljanski šoli grafične stroke. Živel!

d Deželno socialno pomoč so osnovali pred kratkim na Koroškem. Namenjena je obrtnikom, trgovcem in rokodelcem.

d Kdo želi v Trst v službo? Za Jadransko primorje bodo sprejeli takoj 50 kandidatov v tečaj gospodarske policije v Trstu. Pogoji so ugodni.

d Ker je preslišal povelje stajati je bil obstreljen od straže 55 letni Janez Mihor s Koroškega. Krogla mu je predrila željst in je moral v bolnišnico.

d Zdaj je ugoden čas za nabiranje gob, ki naj si jih ljudje preskrbe za letošnjo zimo, priporočajo nemški listi.

d 90 letnico rojstva je obhajala v Brežicah ob Savi Sidonija Adamus. Bila je od nekdaj steber nemške misli v brežiškem okraju ter se je ukvarjala s poukom nemških otrok v nemščini.

d Svrtažni letalci so zmetali v Gorici na zemljo vrečice, napolnjene z vato. Vsi, ki so se vrečice dotaknili, so dobili poškodbe. Vrečice so bile napolnjene z eksplozivno snovjo.

d Obratni čas v trgovinah po alarma. Če ostanejo trgovine in obratovalnice zaradi letalskega alarma zaprte za čas, s katerim je prekoračena polovica predpoldanskega ali popoldanskega obratovalnega časa, so lastniki trgovin in obratovalnic obvezani, da irgovine v najkrajšem času po koncu alarma zopet odpro in zapro šele uro pozneje. Tako je v Trstu.

d Obnova kolesarskega prometa je znatno omilila naval občinstva na ljubljanski tramvaj. Lani je tramvaj prevozil kar 26 milijonov potnikov.

d 7 križev še nosi na svojih ramah znani ljubljanski posestnik in pekovski mojster Jakob Trček. Naj ohrani Bog spoštovanega jubilanta do skrajnih mej človeškega življenja!

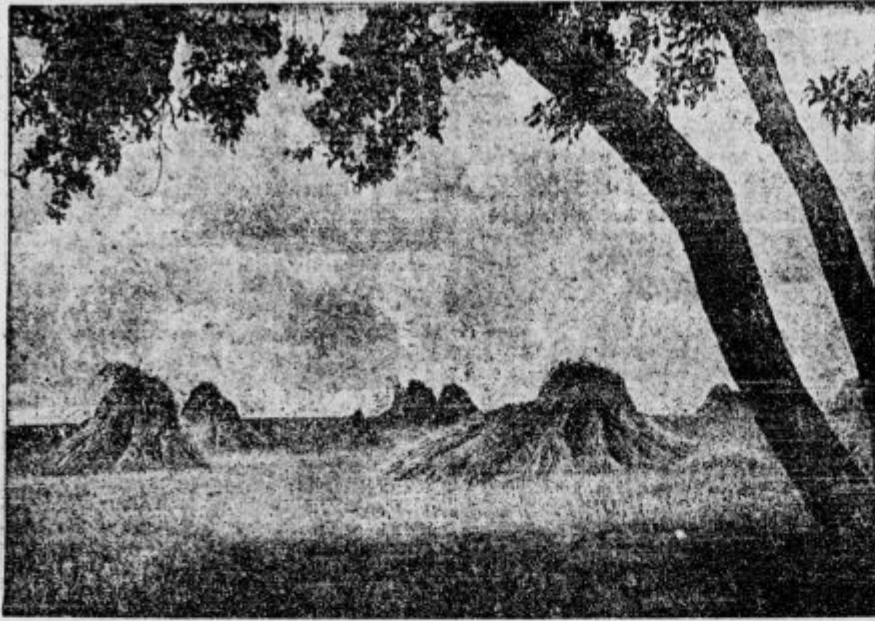
d Ljubljanačanov umira več, kakor se jih rodi. Število ljubljanskega prebivalstva bi že nazadovale, če bi število vseljenecv ne bilo tako visoko. Zakaži na 100 umrlih prebivalcev se rodi v Ljubljani samo 98 živih otrok.

Po vseh knjigarnah in trafikah dobite že novo knjigo SLOVENCEVE KNJIŽNICE:

Pavel Heyse: »Steklar iz Murana«

Napeta zgodba se vrši v starih Benetkah. Ob globoki in čisti ljubezni mladega steklarja, ki je izumil kristalno steklo, boste spoznali krute zakone stare beneške republike, ki jih zmaga velika ljubezen in naklonjenost beneških meščanov mlademu steklarju. Knjiga je pisana zelo močno in je polna krasnih opisov. Bral jo boste z užtkom.

Ob veseli žetvi

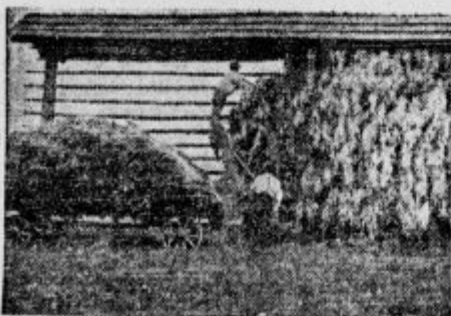
Po težkem delu, polnem truda in znoja, je prišel za našega pridnega poljedelca veseli čas žetve. Vse vrste zrna so letos pri nas kaj dobro obrodile in kmetu kruha ne bo manjkalo. V svoji sreči naši dobri kmetje in kmetice gotovo ne bodo pozabili tistih, ki jim Bog ni izročil v obdelovanje obširnih, kruh donajočih njiv, temveč jih je v prehrani navezal na pridelke žuljavih kmetovskih rok.

Posebno pa bodo našim kmetom pri srcu tisti njihovi tovariši, ki so morali zbežati s svojih domačij in brodirjo po svetu odtrgani od svoje kmečke grude.

Slovenski orači so se že v žoli seznanili z Gregorčičevim »Siromakom« in naučili na pamet tudi zadajo kitico večnolepe pesmi:

Za vse je svet dovolj bogat
in srečni vsi bi bili,
ko kruh delil bi z bratom brat
s prav srčnimi čutili.

Tako hodi!

Strah nad Londonom

Švedski poročevalec popisuje svojo grozo

Ko je novo nemško orožje »V 1« začelo padati nad London, se je v južni Angliji mudil švedski časnikiar, ki je bil določen, da bo tamkaj poročal o bojih v Franciji. Prebival je v majhni angleški vasi, ko je začel svoje delo »V 1«. Časnikiar kar naravnost pove, da zdaj ni mogel več misliti na svoje delo, ker je novo nemško orožje njegove živce preveč ubijalo. Takole pravi:

»Že od daleč smo zaslišali nekaj brneti. Tisto brnenje je bilo vedno blizu in vedno močnejše. Čim bliže pa je prihajalo, tem bolj je postajalo podobno besnemu pihanju razdražene zveri. Ponavljalo se je v določenih presledkih. Glas je vedno močnejši in vedno pošastnejši. Naenkrat zagledamo nad seboj leteči motor, ki se vidi, kakor žareča progla ali okrogla ognjena krogla. Njegov motor zdaj na vsi moč ropoče. Nekaj pošastnega je gledati in poslušati to mrtvo stvar, ki leti nad teboj komaj 300 do 400 metrov visoko k svojemu cilju. Kje je ta njegov cilj? Lahko se zgodi, da se ti motor ustavi tik nad glavo ter se nato navpično vrže nate. To so trenutki, ko bi te razburjenje najraje razgnalo. Na zunan je je sram pokazati, da se bojiš, znotraj v tebi pa vse vre od rastoče groze.

Še huje je ponoči. Lahko sicer izbirati, kje boš prenočeval: ali v kakem zaklonišču, ki pa ti ne daje varstva, ali pa v postelji, kjer pa ne boš mogel zaspati. Če greš v posteljo in poskušaš zaspati, ko »V 1« v nerednih presledkih leta nad angleško obalo, te neprestano

muči vedno večja zbežanost in strah. V postelji poslušati in prežiti na vsak najmanjši šum, napenjaš svoj sluh ter se zdržneš, če morebiti zunaj kje daleč kak brzi vlak drvi svojo pot ali pa kako angleško ogledno letalo križari po nebu. Če kje v sosednji sobi kdo odpre vodovodno pipo ali če kdo odpre škripajoča vrata, te že strese zana. Ko pa nato res zaslišiš tisto pošastno pihanje, ki sprva vedno bolj narašča in potem spet ponchava, ali pa se približa, da ti strahotno bobni po ušesih, takrat planeš iz postelje, hitiš ven na hodnik, kjer se vržeš na tla. Nekaj sekund tako ždiš na tleh, ki pa se ti zde celo večnost, ko misliš, da ti bo živce potrgalo, dokler ne zaslišiš kje daleč eksplozije, nakar ti vrže okna iz okvirov in vrata iz podbojev. Zdjaj si olajšan.

Casnikiar nato poroča, da je sam videl na trgu podeželskega trga luknjo, ki jo je bilo izkopalo to nemško orožje. »Bilo je, kakor bi bil strahoten vihar divjal v tem kraju ter vse pometel.«

Šved pripoveduje, da severni Amerikanci, zlasti pa tisti, ki so najmočnejši in najbolj zdravi, ta strah najteže prenašajo. Povsod je opazil, da se v tej nevarnosti Američani mnogo bolj »junaško« vedejo kakor pa Angleži. »Če tak Amerikane zasliši, da je leteča bomba kje eksplodirala, plane kvišku kakor bi raketo izstrelil ter si niti ne prizadeva, da bi svoj strah zakril. Pravijo, da je to nekaj groznega in da ni nobenega vzroka, da ne bi povedali, da se res boje.«

Novo nemško orožje

Torpedo, ki ga naravnava en sam vojak

Novo nemško orožje »V 1«, ki zdaj bije Angleže noč in dan, je po vsem svetu vzbudilo največjo pozornost. Hkrati pa naglašajo Nemci, da bo temu velikemu orožju sledilo drugo, ki bo še mnogo huješe, ki pa se bo imenovalo »V 2«. Novo orožje bo začelo delovati v najkrajšem času.

Istočasno pa prihajajo poročila, da Nemci uporabljajo še druga nova orožja, ki z uspehom upičujejo sovražne tanke, o katerih smo že poročali. Danes prinašamo poročilo spet o novem orožju, ki je namenjeno zlasti za uničevanje sovražnega brodogoja. To je torpedo, ki na njem sedi vojak ter ga vodi tja do cilja. Preden pa se torpedo zaleti v sovražno ladjo in se razleti, vojak skoči s svojega sedeža v vodo ter se reši. Tako je bila v zavilu Havre ob francoski obali potopljena velika sovražna križarka. Führer je poveljnika tega orožja Kriegsa in mornariškega narednika Gerholda, ki je ta torpedo vodil, visoko odlikoval. Listi zdaj o Gerholdovem junaštvu takole poročajo:

Tri in dvajset let stari pisarniški narednik Gerhold je prvi posamični borec vojne mornarice, ki je dobil viteški križec za doseženo potopitev neke britanske križarke razreda »Aurore«, ki je bila dosežena pod najtežjimi okoliščinami. Gerhold je šel s svojim torpedom mimo 6 rušilcev v neposredni bližini, predril ta zaščitni obroč ter hladnokrvno računaje napadel s spretno odstranitvijo vseh težav to križarko. Ladja se je potopila po težki eksploziji kotla. Gerhold je zaradi svoje hrabrosti napredoval v čin pisarniškega podčastnika. Rojen je bil 8. junija 1921.

Pri borbi proti sovražnim bojnim in prevoznim ladjam na morskem področju invazijskega bojišča se je odlikovalo poleg vrste drugih mladih vojakov vojne mornarice šest mož, od katerih je najmlajši star 17, najstarejši pa 28 let. Tudi ti so napredovali zaradi svoje hrabrosti ter dobili poleg tega še Nemški križ v zlatu.

Torpedo, ki ga usmerja en mož, je posegel v boje z uspehom že v Italiji pred Anzium in Nettunom. Sedaj se je izkazal tudi v zalivu reke Seine kot izvrstno novodobno orožje, ki preseneča nasprotnika. Njegov izvor je najnovejšega datuma in napravljen je na zahtevi, da se ustvari orožje s sredstvi, ki so na razpolago brez dragocenih poskusov in čim bolj

poceni, ki bi lahko poseglo z izgledom na uspeh na zbiranje ladij; sovražnik je namreč prisiljen koplčiti ladje pred predmostji. Že od začetka je bilo določeno, da je možno to torpedo le v tem primeru z uspehom dovesti do cilja, če jih bodo vodile posadke izredno hrabrih mož, ki bodo kljubovaje vse nevarnosti usmerjali torpedo v neposredno bližino sovražnih bojnih ladij, ki jih uničijo. S tem orožjem je bilo prvih dano možem vojne mornarice v roke orožje, ki jim daje možnost, kakor orožje njihovih tovarišev v vojski in letalstvu, da napadajo sovražnika kot posamični borci.

Torpedo, ki ga usmerja en mož, je enostavna, toda zelo smotrna zveza dveh torpedov, kakršne usmerjajo proti sovražnim ladjam podmornice, rušilci ali torpedni čolni. Eden obeh torpedov je nosilec — drugi bojni torpedo. Ta je obšen na dveh mestih pod nosilecem ter zdrvi z veliko brzino proti svojemu cilju, potem ko je bil sprošen. Goni ga električna energija. Merilno pripravo, ki služi strelcu, sestavlja paličasto razširjena muha z markacijo v stekleni kupoli, ki je polkrožne oblike in ki moli med vožnjo iz vode. Stekljena kupola in muha sta nameščeni na približno 150 metrov dolgem in 0,75 m širokem nosilcu torpednega nosilca. V tem izredno omejenem prostoru sedi strelce med napadom. Le najbolj potrebne gibe lahko naredi in med svojima nogama ima krmilo in vzmet za bojni torpedo. Stekljena kupola iz nezlomljivega stekla neprodušno zapira prostor. Opremo strelca tvori: priprava za dihanje, maska in dve kalijevi patroni, ki skrbita za obnovo zraka. Dalje ima hrano v tabletah, kakor n. pr. koka-kola, proviant za silo, kakršnega imajo tudi podmornice, itd. Med delovanjem ima obločeno opremo za reševanje potapljačev. Dihanje mu je omogočeno z masko, ki je priključena na obe kalijevi patroni. S pomočjo rešilne opreme lahko torpedo vsak čas zapusti torpedo in stekleno kupolo. Ker razen nizke steklene kupole, ki jo pa tako večkrat zalivajo morja, ni videti ničesar drugega od torpeda, se morejo mornarji približati izbranim morskim ladjam ter jih iz največje bližine zedeti z novim torpedom. Seveda je popolnoma brez dvoma, da zahteva takšno dejanje izredno hrabrost in zaničevanje smrti od posadk teh torpedov. Njihova brezpogojna prostovoljna volja za borbo in nezlomljiva vera v uspeh sta brez primere.

PRAVNI NASVETI

Količine žita za setev. Za setev so letos določene enake količine žita, ki jih sme pridelovalec obdržati, kakor je bilo to lansko leto. Tako sme za vsak hektar, ki ga namerava posejati, pridelovalec obdržati pšenice po 1,80 stota; rži po 1,80 stota; ajde po 1,30 stota; ječmena; za žitno proizvodnjo po 1,60, za pridelavo krme po 1,80 stota; korusa: za žitno proizvodnjo po 0,60, za pridelavo krme po 1,30 stota; ovsar; za žitno proizvodnjo po 1,50, za pridelavo krme po 1,80 stota. Tisti, ki si nameravajo nabaviti odbrano semensko žito, morajo oddati enako količino žita, ki so ga pridržali.

Za prehrano živine smejo pridržati pridelovalci naslednje količine: korusa ali ječmena za vsakega starejšega prašiča, določenega za pitanje 3 stote; za vsako plemensko svinjo, vsehvi porabo za pujske, po 3 stotov; ovsar; za vsakega žrebca, ki ga za takega prizna kmetijski odsek pokrajinske uprave, po 10 stotov; za vsakega plemenskega ali voznega konja nad tri leta po 8 stotov in za vsako žrebe do treh let po 3 stote.

Vrnitev živilskih nakaznic za čas zdravljenja v bolnišnicah. Vsi bolniki, ki bivajo v bolnišnicah, morajo živilske nakaznice vrniti preskrbovalnemu uradu. Svojem bolnikom, ki so v bolnišnicah, se svetuje, naj na njegovo nakaznico ne kupujejo živil, ker bi sicer ostal bolnik po povratku iz bolnišnice, kljub potrebi hrane, brez nakaznice.

Izplačila terjatev internirancev v Italiji. — Finančni oddelek šefa pokrajinske uprave v Ljubljani razglša: oni bivši interniranci koncentracijskih taborišč, ali njih svojci, ki so pri finančnem oddelku šefa pokrajinske uprave ali pri ravnateljstvu računovodstva prijaviли terjatve in iz nevnovčenih taboriščnih bonov, iz nedvignjenih dobroimetij pri taboriščnih ali kazničnih upravah ter iz neizplačanih denarnih pošiljk, naj se zaradi izplačila zglašijo čimprej osebno med uradnimi urami pri finančnem oddelku pokrajinske uprave v Ljubljani, Gregorčičeva 29-II., šolska soba II.d. V uvaževanja vrednih primerih so dopustna tudi pooblastila. Ta razglas ne zadeva drugih morebitnih prijaviženih zahtevkov internirancev ali njih svojcev za izgubljena oblačila in vrednote, za nedostavljene pakete, za odvzet denar, za shranjen denar pri taboriščnih ali kazničnih upravah, za katerega niso bili izdani boni ali ustrežna potrdila.

Davčna potrdila za odmero šolnine. Državni vpokojenci, ki imajo otroke v šolah, naj zaprosijo za potrdila o velikosti neposrednega davka, ki jih bodo morali predložiti ob vpisu svojih otrok v šolo zaradi odmere šolnine. — Prošnje naj naslove na finančno direkcijo in jih kolkujejo s kolki za 6 lir ali pa naj napišejo na taksem papirju za 6 lir, prilože naj pa tudi: za vsako potrdilo kolkov za 6 lir. Tisti vpokojenci, ki plačujejo raven službenega davka na svoje pokojninske prejemke tudi kakšen drug neposredni davek, naj v prošnji navedejo, pri kateri davčni upravi plačujejo dotični davek.

Zapora motornih vozil. Da se zagotovijo za namene vojevanja in preskrbo prebivalstva potrebni prevozi, je odrejena zapora motornih vozil. Lastniki in posestniki morajo vsa motorna vozila, priklopnike motornih vozil, nadomestne dele za motorna vozila in pnevmatike za motorna vozila, ki so jih imeli na dan 1. junija 1914, prijaviti pokrajinski upravi. S takojšnjo veljavnostjo je prodaja motornih vozil, priklopnikov, nadomestnih delov in pnevmatik za motorna vozila, vsako siceršnje razpolaganje s temi predmeti in nadaljnje uporabljanje motornih vozil, dopustna samo z odobritvijo šefa pokrajinske uprave. Motorna vozila in ostali prej navedeni predmeti, ki se ne prijavijo v določenem času ali s katerimi se zoper prepoved razpolaga, se zasežejo brez pravice do odškodnine. Za kršilce teh predpisov se predvidene stroge kazni v denarju in z zaporom.

Zaradi stavke v Fordovih tovarnah v ameriškem Detroitu, so ustavili izdelovanje bombnikov tipa »Liberator«. Prej je izdelovala tovarna po en bombnik na uro.

49

Robinzonove ZGODBE

Nemudoma so se začeli pripravljati na odhod. Potrebovali so predvsem čolnov. Teh pa nikakor ni bilo lahko dobiti. Domačini so jih imeli samo toliko, kolikor so jih sami potrebovali. Ena izmed značilnih lastnosti divjakov je, da ne mislijo na bodočnost in živijo samo v sedanosti. Po prizadevanju Petkovega očeta se jim je končno le posrečilo, da so dobili dva čolna na posodo. Odrinili so, pa so se morali kmalu vrniti zaradi okvar. Prešlo je več kot mesec dni, preden sta Španec in Petkov oče dospela na otok s ostalo družbo.

Odrinili so s dvema čolnoma.

Vel so bili zelo razočarani, ko so svedeli, da sva s Petkom zapustila otok. Še huje jim je bilo, ko so spoznali v kakšne roke so padli, namreč v roke treh malopridnežev, ki smo jih pustili na otoku.

Edina stvar, ki so jo ti trije prav naredili, je bila, da so novodošlecem izročili moje pismo, nekaj živil in moje mavdilo, kako naj si uredijo življenje.

V začetku so trije Angleži živeli kložno s novodošlimi naseljenci v trdnjavi. Angleži so ves dan krožili po otoku, lovili papige in želve ter prihajali domov samo zvečer, jest in spat. Španci pa so medtem pripravili okusno večerjo, ki je malopridnežem vedno šla v slast.

Kmalu pa so se začela majhna nesoglasja. Španci so se vedli kot dobro vzgojeni ljudje, a morda nekoliko prevzetno, ker se jim je zdelo, da so po izobrazbi višji od Angležev. Kljub temu so bili ljubznivi in prijazni. Angleži pa so bili robati in neuki mornarji. Bolj ko so Španci bili prizanesljivi, bolj so ti postajali predrzni in nevarni. Polagoma je med njimi nastalo odkrito sovraštvo. Zloba treh mornarjev se je kazala na neštete načinov.

Brez dvoma se nisem zadovoljil s tem, da bi našel samo eno stran. Žal pa sem moral ugotoviti, da je bilo vse, kar sem izvedel, resnično.

Preden opišem vse podrobnosti, moram še povedati, da sta bila poleg teh treh poštenjakov na otoku še dva njim enaka, o katerih vam prej nisem še pripovedoval. Preden smo odrinili z otoka, so se mornarji sporekli med seboj in kapitan je bil prisiljen, da je zagrozil dvema, ki sta bila najbolj uporna in nasilna, da ju bo ob vrnitvi izročil pravici, če ne bosta mirovala. Drugo jutro pa sta oba izgubila s čolnom in vzela s seboj orožje in strelivo. Kapitan je poslal nemudoma dvanaest

mož, da ju poiščejo. Begunca pa sta se izkrcala na otoku in se skrila v gozd. Zadovoljiti smo se morali s tem, da smo dobili nazaj čolna. Zaradi tega dogodka sem odšel še bolj zaskrbljen s otoka in ne brez razloga. Vendar pa ni bilo nobene pomoči.

Trije in dva.

Trije zločinci, ki smo jih pustili na otoku, so bili mnogo bolj hudobni od obeh ubežnikov. Kmalu so tudi sami to spoznali in ubežnika sta bila prisiljena, da sta fivela daleč proč od ostalih. Ko so prišli Španci, so hoteli povabiti tudi ta dva v trdnjavo, toda trije malopridneži tega pod nobenim pogojem niso dovolili. Zato ni preostalo drugega, kot da sta si izobčena zgradila vsak svojo kočjo na oddaljenem kraju otoka. Španci so jima dali nekaj žita in zelenjave. Začela sta si pripravljati nekaj njiv in jih obdelovati za lastno uporabo. Trije hudobneži pa jima niso dali miru. Izjavljali so, da nimajo pravice bivati na otoku in obdelovati zemlje, češ, da so oni po guvernerjevem naročilu popolni gospodarji otoka. Izobčena sta bila previdna in sta potrpežljivo kolikor je bilo mogoče, kakor so jima priporočali Španci. Nekega dne je eden izmed treh zažgal izobčencema kočjo. Le s težavo se jima je posrečilo preprečiti požar. Nastal je boj in izobčencema je uspelo, da sta pognala v beg nasilne nasprotnike.

Ti pa se nikakor niso hoteli pomiriti. Nagajali so jima na najrazličnejše načine. Enkrat so uničili njune njive, drugič so jima ustrelili domačo kozo z mladitci ali jima naredili kako drugo neprijetnost. Končno pa je izobčencema le poslo potrpljenje in sklenila sta, da bosta izzvala nasprot-

Eden izmed treh je hotel zažgati njuno kočjo.

niške na boj. Vedela sta, da so navadno najbolj hudobni ljudje najbolj bojazljivi. Prav v ta namen sta prišla v trdnjavo.

Prejnit večer sta srečala v gozdu enega izmed Špancev in mu povedala, da oni trije zločinci nočejo prenehati s preganjanjem in da je nujno potrebno, da se kaj ukrene, ker tako ne more iti več dalje.

Pri večerji je Španec prizanesljivo opomnil vse tri malopridneže, češ da ni prav, da tako preganjajo svoja rojaka, ki jima nista prav nič v napoto.

Ti pa so predržno odgovorili, da so samo oni gospodarji na otoku in da onadva nimata pravice prebivati na njem. Kdor je hotel živeti tukaj, se je moral podvreči njim in delati zanje. Če tega ne bosta storila, bodo požgali kočje ali pa naredili še kaj hujšega.

»Torej,« je pripomnil Španec, »sodeč po tem, smo tudi mi vaši služabniki?«

»Sveda,« so enoglasno odvrnili vel trije. »Kaj pa ste drugega?«

Španec se je ob toliki nesramnosti samo nasmehnil in zmajal z glavo. Nasilneže pa je to še bolj razjezilo in začeli so groziti, da bodo uničili trdnjavo in pobili vse. Po teh groznjah so odšli.

Pozneje se je svedelo, da so se umaknili v poletno hišo, kjer so se dogovorili, da bodo ponoči presenetili oba rojaka, jima zažgali kočjo in ju umorili. Onadva pa sta medtem prišla v trdnjavo, kjer so ju Španci zadržali.

Trije zločinci so se odpravili, da izvršijo svojo načrt. Znameniti Atkins, ki je prevzel vodstvo, se je tiho približal kočji, v kateri sta navadno onadva spala. Nekaj časa je oprezoval in poslušal, nato pa previdno vstopil... Nikogar! Vstopil je v drugo kočjo, a tudi tukaj ni bilo nikogar!

»Lopova sta zbežala!« je jezno vzkliknil Atkins. »Nič ne de. Ko se bosta vrnila, ne bosta našla ničesar več.«

Začeli so pleniti in uničevati vse, kar jima je prišlo v roke. Končno je Atkins zažgal obe kočji.

Ko so dokončali svoje junaško delo, so se vrnili v trdnjavo in se bahali pred Španci s tem, kar so storili. Oba nesrečnega sta se akrla pred njimi. Ko so opazili, s koliko resnostjo so Španci poslušali njihovo pripovedovanje, so postali še bolj besni in Atkins se ni mogel premagati in je udaril nekega Španca po glavi s tako silo, da mu je zbil klobuk na tla.

»Tudi s vami bomo obračunali, gospod Španec,« je dejal.

Španec, ki je bil zelo miroljuben, če ga nihče ni razdražil, je po potrebi znal tudi odločno nastopiti in pokazati svojo levjo moč. Ne da bi kaj rekel je udaril predrežja s pestjo s toliko silo po glavi, da se je ta v hipu zvalil na tla, kakor vol pod mesarjevimi udarcem.

Takoj nato je eden od ostalih dveh ustrelil s samokresom proti Špancu, a ga je k sreči le lahko ranil v uho. V istem hipu pa so ostali Španci planili na zločince, jih razorožili in zvezali.

Tedaj so lopovi začeli prositi odpuščanja in Španci so jim velikodušno odpustili. Ko pa so zahtevali, da jim vrnejo orožje, jim ga niso hoteli dati, češ da hočejo živeti v miru in da so vsi trije že preveč zlorabljali njihovo potrpežljivost.

Lopovi pa se niso hoteli umiriti in so zapustili trdnjavo preklinjajoč in grozeč. Španci pa so jim dali razumeti, da znajo biti dobri s dobrimi, a strogi s hudobneži. Zagrozili so jim, da jih bodo postrelili kot pse, če bodo še poskušali storiti kaj žalega njim ali njihovim varovancem.

Oba preganjana Angleža, ki sta se do zdaj skrivala po naročilu Špancev, sta prišla iz svojega skrivališča. Slišela sta vse in prevzel ju je silen obup zaradi škode, ki so jima je povzročili lopovi. Hotelo sta steči za njimi in se maščevati. Španci so ju skušali pomiriti in prepričati, da s maščevanjem ne bosta dosegla ničesar, da njuno imetje ne bo zrastle iz tal in da bi tako zadoščenje bilo le malo vredno. Nekoč bosta spoznala, da sta prav, ravnila, da nista prelivala krvi svojih rojakov, čeprav bi bila upravičena. Zagotavljali so ju, da se bodo trije lopovi kmalu umirili. Lakota jih bo prislilla k pameti!

Res so pravilno predvidevali. Čez pet dni so se trije zločinci, ki so se naveličali jesti surova jelvina jajca, približali trdnjavi in poklicali poveljnika Špancev. Pozitno so ga prosili odpuščanja in obljubili, da ga bodo odslej ubogali v vsem.

Atkins se je previdno približal kočji.

Znova jim je bilo odpuščeno in smeli so se vrniti v trdnjavo. Poveljnik pa jim je stavil kot pogoj, da morajo sami zopet zgraditi rojakoma kočje in urediti vse spet tako, kot je bilo prej. Res so to tudi storili.

Španci so pregovorili tudi oba preganjana Angleža, da sta odpustila rojakom in skušala živeti z njimi v miru. To pa je bilo toliko lažje, ker lopovi niso imeli več orožja in zato niso mogli biti več tako nasilni. Sicer pa je bil tudi nauk, ki so ga prejeli, precej zdravilen in ga nikakor ne godba tako kmalu pozabiti.

Zopet divjaki na otoku.

Minilo je več mesecev od omenjenih dogodkov in življenje na otoku je potekalo mirno in enolično. Neko noč pa je španski poveljnik začutil nek nenavaden nemir. Vstal je in odšel na prosto. Čez nekaj časa se je vrnil v hišo in se vrgel na ležišče iz kojnih koč. A zaspati ni mogel. Znova je vstal in odšel ven. Skratka, vsi noč se je mučil in se sprehajal. Od kod ta nemir?...

Ko je zopet odšel ven, je zadel na neko reč in povzročil ropot. Eden izmed tovarišev se je prebudil in tudi prišel iz hiše. Ko ga je kapitan zagledal, mu je povedal o svojem duševnem stanju, ta pa mu je pripovedoval, da je imel zelo mučne sanje. Sanjal je, da je bile trdnjavo napadene. Odšla sta skupaj, da se pripravita, če so vsi trije lopovi v volitni. Pomirila sta se, ko sta jih slišala glasno smrčati. Bila je prava vražja godba.

(Dalle prihodnj.)

Križem sveta

Za turške častnike in uradnike

Turška narodna skupščina je sklenila, da bodo vsi častniki in državni uradniki z vzvratno veljavo od 1. junija t. l. napredovali za eno položajno skupino. S to izredno mero hočejo omogočiti častnikom in državnim uradnikom kolikor toliko boljše življenjske razmere. Izplačani bodo tudi dodatki za otroke po pet funtov mesečno. V primeru poroke ali smrti bodo prejeli uradniški tudi še eno mesečno plačo. V bodočnosti bodo prejeli tako častniki kot uradniki od države podporo x naravi.

Slovaške železnice

Slovaška je dala preneniti premoženje slovaških železnic. Ugotovljeni podatki veljajo za leto 1938. Takrat je dosegla vrednost tirnih in varnostnih naprav 376 oz. 48 milijonov Ks. Za vzdrževanje teh naprav izdajo železnice letno 20 milijonov Ks. Za izboljšanje naprav pa izdajo letno od 60 do 70 milijonov Ks.

Nekaj velikih števil

Znanstveniki pravijo, da je v naši zemlji še 7400 milijard ton premoga na razpolago. Vsako leto se te zaloge zmanjšajo samo za 1500 milijonov ton. — Nafta je v zemlji 6150 milijard ton, a iz vseh petrolejskih najdišč se na leto načrta samo 184 milijonov ton. Po vsem tem bi imeli na svetu še za 5000 let premoga, a nafta še za 33.000 let. — Vodne sile, reke in slapovi imajo tako moč, da bi nam na leto dajale v električnih centralah krog pol milijarde konjskih sil. Zdaj izkoriščamo na leto samo 33 milijonov konjskih sil. — Sonce daje zemlji 150.000 krat več toplote kakor jo daje ves premog, ki ga rudarji na vsem svetu izkopljejo. Če bi mogli, na primer, izkoristiti samo tisto množino sončne toplote, ki jo sonce pošilja na Svico, bi imeli dovolj sile za pogon vseh električnih naprav in tovarn, vozil in ladij na vsem svetu.

Drugi kraji, druge navade

Pri nas si manemo roke v znak zadovoljstva, če smo kak posej dobro opravili, ali aplah, če smo zadovoljni s kakim uspehom. Na Koreji pa ni tako. Tam si manejo roke v znak prošnje, kadar jo hočejo prav posebno podkrepiti.

Sladkor iz grozdja

V Franciji iščejo vsemogočnih načinov, kako bi preprečili veliko pomanjkanje sladkorja. Namesto za pogubne alkoholne pijače naj jim služi grozdje za sladkor. Razumljivo je, da ne mislijo v te svrhe uporabiti vsega grozdja. Francozi so se torej zadnja leta zopet vrnili na staro odkritje svojega rojaka Parmentiera, ki je po Napoleonovem naročilu izdeloval sladkor iz grozdnega soka, da bi s tem odpomogel pomanjkanju sladkorja, ker so tudi takrat Angleži zaprli dovoz na evropsko celino.

Pivo stara pijača

Izdelovanje piva je že stara umetnost, ki je znana vsem ljudstvom. Pivovarstvo, ki se je razvijalo prvotno v okviru gospodinjstva, je postalo zelo hitro važna industrijska panoga. Industrializacija je za pivovarniško stroko od sredine 19. stoletja dalje ustvarjala čedalje naraščajoče oddajne možnosti, preurejevanje pivovarske tehnike na znanstveno podlago pa je izboljšalo kakovost.

Sprva so umevali pod pivom vsako pijačo, ki so jo pridobivali iz škrobnih snovi. V starem veku so izdelovali dobro pivo predvsem iz ovsu. Pomen piva pa je postal večji šele tedaj, ko so uvedli ječmen kot glavno sirovino, na zadnje je obveljala za pivo v ožjem pomenu besede sploh le alkoholna pijača, ki jo izdelujejo iz ječmena. Pripravljanje skaljenega ječmena, ki ga imenujejo slad, je umetnost, ki zahteva mnogo znanja in izkušnje. Pri obravnavi slada se odigravajo zamotani biološki in kemični procesi, ki jih mora izdelovalec uravnjavati tako, da nastane ustrežajoči proizvod ob najmanjši izgubi snovi. Ta smoter je mogoče doseči le tedaj, če se ves obrat natančno prilagodi kislinskemu procesu.

Kako dolgi so potresi

O potresih vlada navadno napačno mišljenje, da dolgo trajajo in da so zaradi te dolgotrajnosti tako strašni. Najstrašnejši potresi trajajo ravno nasprotno zelo kratke čase, navadno le nekaj sekund. So na drugi strani potresi, ki trajajo cele mesece, sunek za sunkom, pa ne povzročijo nobene škode, ker so slabi. Tako je na primer v Peruju trajal potres, sestojel se iz zaporednih potresnih tresljajev ali sunkov nekaj mesecev, pa ni bilo prav nobene škode. Najkrajši potresi trajajo od ene do pet sekund. Ravno ti so najhujši. Potresi, ki je uničil Messino, je trajal vsega pet sekund. V tem kratkem času je bilo mesto popolnoma razrušeno, 60.000 ljudi je izgubilo življenje. Zadnji katastrofalni potres v Anadoliji na Turškem tudi ni trajal dalje, pa je zahteval več tisoč človeških žrtve.

Cerkve božjega groba

v Jeruzalemu ne sme nihče drugi odpirati in zapirati kakor potomec neke muslimanske arabske družine, kateri je v križarski vojni arabski sultan Saladin podelil tozadevno pravico.

Križanka št. 28

1	2		3	4	5	6	7	8
9		10				11	12	
13			14			15		
		16			17			
18			19		20	21		22
23					24			
25		26	27			28		
29	30				31			32
33			34		35	36		
37		38						39
40			41			42		

Vodoravno: 1. del voza, 3. vsaka stvar ga ima, 6. nemška filmska družba, 9. kazalni zaimek, 10. travnik, 12. japonska mera, 13. strupena žuželka, 14. predujem, 15. svojevojino, 16. prebivalec dela Azije, 17. japonski novc, 18. nadeja se, 19. nad hišami so vije, 21. gon, 25. oksidirani, 24. arabsko pristanišče, 25. češki krivoverec, 27. uradni spis, 28. rimski pozdrav, 30. trije enaki soglasniki, 31. domača žival, 35. družinski član, 34. počiva, 36. skrajni deli zemlje, 37. vprašalni veznik, 38. nasprotno od staro, 39. veznik, 40. najbolj dragoceni del obraza, 41. češka pritrdilnica, 42. ruska reka.

Navpično: 1. zemlja, obdana z vodo, 2. ime in priimek slovenskega pisatelja, 3. rimska boginja, 4. kobiljo je nosil, 5. grška črka, 7. ime in priimek slovenskega pisatelja, 8. Verdijeva opera, 10. abesinsko jezero, 11. grški bog, 18. moško ime, 19. število, 20. šahovski izraz, 22. žensko ime (2. skl.), 26. del Slavonije, 28. pol aeroplana, 29. srbski narodni ples, 32. Skalakov roman, 34. strast, 35. mednarodni jezik.

Rešitev križanke št. 27

Vodoravno: 1. za, 3. lemež, 7. gl., 9. efa, 11. ran, 12. kra, 13. leto, 15. klas, 17. Kobarid, 19. Iv., 21. srpan, 22. ol, 23. zapeljani, 24. as, 25. (h)ozana, 27. in, 28. slaniki, 30. Kajn, 31. kura, 33. oje, 34. Ant, 36. tat, 37. re, 38. glava, 39. ne.
Navpično: 1. zel, 2. atek, 4. Er, 5. Mala Planina, 6. en, 7. Grad, 8. las, 10. Atoš, 12. klin, 14. obrezan, 15. krajnik, 16. mizar, 18. glina, 20. vas, 22. oni, 25. olje, 26. akut, 28. saje, 29. Iran, 30. kor, 32. Ate, 34. al, 35. tv.

Pridelujmo začimbe in zdravilne rastline

Dobro je, če je danes kdo tudi dober vrtnar. V mnogi sili si lahko odpomore. Naj je majorna ali timjan, česen ali paprika, kumna ali čebula, žajbel ali lavendel, kamolice ali arnika, večna gošpodinja najde za vsako rastlino pravo uporabo.

Mali oglasnik

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Fanta z deželo

14-16 let starega, ki zna ministrirati, takoj sprejme v službo za cerkev in dom. Pokopališka uprava, Sv. Križ, Ljubljana.

Deklica

rovnih staršev, ali strolca od 15 let naprej, se sprejme za svojo. Naslov v upravi »Domoljuba«.

Narodnosocialistična Nemčija ne pojde pred nikomer na kolena, je izjavil štabni šef SA oddelkov Schepmann.

Albanski ministrski predsednik Mitrovic je odstopil. Novo vlado je sestavil Fiarl Dinu.

Nad 100 v Afriki in Palestini živčih Nemcev je prišlo po izmenjavi na Dunaj.

Najvišje število porodov v teku zadnjih 20 let so imeli lani v norveškem mestu Oslu. Na tisoč prebivalcev je prišlo nad 13 porodov.

Na poti z doma v občinsko pisarno je bil te dni od neznanca ustreljen v Parizu tamošnji župan Berthelény.

Na invazijskem bojišču v Franciji je padel brigadni general Teddy Roosevelt, sin bivšega ameriškega državnega predsednika.

300.000 Grkov, živečih v Sovjetiji, so boljševiki odgnali v Sibirijo.

Novo bombe so začeli z velikim uspehom uporabljati Japonci na indijskem bojišču v Birmi.

»Najhujše obdobje te vojne je še pred nami, zavezniki se bodo morali pripraviti na veliko žrtve in ogromne izgube,« je izjavil te dni Roosevelt.

20 mrtvih je obležalo pod razvalinami pri angloameriškem bombardiranju bolnišnice v francoskem Amiensu.

9 težkih oklepnikov je uničil v enem dnevu pri bojih na italijanskem bojišču na odseku pehotne divizije poveljnik »Tigrovc« poročnik Engelhardt.

Zelo hudo je zbolel kardinal državni tajnik x Vatikanu Maglione.

Dva vojaška vlaka sta trčila pri Neaplju; 22 potnikov je bilo ubitih, nad 100 hudo ranjenih.

Več sto oseb je bilo ubitih in ne manj ranjenih pri zadnji eksploziji streliva v Fort of Chicago pri Martinezu v Kaliforniji.

Najvišjo plačo v Ameriki je prejel prejšnje leto Zid Sidney Fleischer v Hollywoodu.

Tiskovno cenzuro je zadnje dni zelo poostriala turška vlada.

Newyorški nadškof Spellman je prišel te dni na pogovor s papežem v Rim.

Pariško časopisje priporoča vsem osebam, ki ne žive stalno v Parizu, da zapuste glavno mesto.

350.000 Nemcev se je v zadnjem času vrnilo iz pokrajin ob Črnem morju.

30 milijonov pengov so nagrabili madžarski Zidje v zadnjih letih večinoma iz preproste ljudstva.